

Пінігіна Ю. Г.,
здобувач вищої освіти 2 року навчання
за другим (магістерським) рівнем
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Науковий керівник: к.пед.н., доц. С. В. Шаров

ХУДОЖНІ ДОМІНАНТИ ПОЕТИЧНИХ ЗБІРОК І. АНДРУСЯКА «НЕМОЖЛИВОСТІ МОВИ» ТА «ЧАСНИКОВИЙ СІК»

У статті представлено художні домінанти поетичних збірок І. Андрусяка «Неможливості мови» та «Часниковий сік». Акцентовано увагу на тому, що у розглянутих поетичних творах присутній мотив духовного занепаду соціуму. Зазначено, що письменник переосмислює загальнолюдські цінності та подає філософські ідеї, прагне на історичному підґрунті правдиво подати факти з минулого.

Ключові слова: поетичний твір, філософські роздуми, загальнолюдські цінності, художня домінанта.

The article presents the artistic dominants of I. Andrusyak's poetry collections «Impossibility of Language» and «Garlic Juice». Emphasis is placed on the fact that in the considered poetic works there is a motive of spiritual decline of society. It is noted that the writer rethinks universal values and presents philosophical ideas, seeks to present facts from the past on a historical basis.

Key words: poetic work, philosophical reflections, universal values, artistic dominant.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останнім часом сучасна література привертає увагу критиків та літературознавців, оскільки вони не є байдужими до аналізу художнього простору 90-х років ХХ століття. На початку означеного періоду виникають пріоритетні напрямки, які дозволяють краще осмислити літературний процес у цілому та суттєво розширюють теми, проблеми, розкривають по-новому бачення митця та подають нового героя, який турбується за власне майбутнє.

У літературі кінця ХХ – початку ХХІ століття є ціла когорта українських письменників. Вагоме місце у цьому періоді належить І. Андрусяку, який у художніх творах подає розуміння життєвих подій з точки зору культурно-історичного розуміння сучасного світу, минулих часів та майбуття. Сучасні науковці стверджують, що творчість письменників к. ХХ – початку ХХ століття посутній внесок в скарбницю історії літератури [7]. Останнім часом наголошується на тому, що творчість І. Андрусяка репрезентує актуальні питання для сучасності [2, 63].

Аналіз наукових досліджень. Відомо, що творчість письменника досліджували раніше критики і літературознавці. На сьогодні читачам відомі наукові праці таких дослідників: Є. Барана, В. Виноградова, В. Даниленка, Н. Лебединцевої, Ю. Логвиненко, І. Старовойт. Здебільшого, наукові розвідки стосуються життєтворчого світогляду письменника, аналізу окремих його

поетичних збірок. Цілісно творчість І. Андрусяка не є дослідженою. Саме тому дане питання є актуальним.

Мета статті – визначити художні домінанти поетичної збірки І. Андрусяка «Неможливості мови» та «Часниковий сік».

Виклад основного матеріалу. Поетична збірка І. Андрусяка «Неможливості мови» містить універсальні мотиви та проблеми, які інтерпретуються автором. У результаті чого утворюється неповторний зміст, читати який – одне задоволення. Наскрізною темою збірки є роль художнього слова, яку можна виокремити за допомогою певних оказіоналізмів, знаків пунктуації, паронімів.

Варто акцентувати увагу на тому, що поетична збірка «Неможливості мови» написана у 2011 році та містить у собі два розділи: «Неможливості мови» та «Мова неможливості». До другої частини увійшли переклади різних поетів, зокрема Анджея Бурси, Томаса Еліота, Григорія Сковороди та ін. Не залишився осторонь і Борис Пастернак та Гарольд Пінтер.

Поетична збірка містить анотацію, у якій вказує на те, що поезію можна вважати мовою, а поетом – того, хто використовує усі можливості мови та інколи навіть, намагається вийти поза межі таких можливостей. Бажання по іншому представити власні стереотипи, а також розкрити бачення щодо сучасності представлено в розділі «Інакше». Тут присутні філософські мотиви, за допомогою яких письменник намагається вирватися зі стану закостенілості. Досить часто у творах цього розділу помітні сумніви автора щодо подальшої визначеності. Невизначеність головних ліричних героїв призводить до наявності у творах поетичної форми риторичних запитань. Так, наприклад, вірш «Непрости мені» можна проаналізувати з позиції втрати зв'язку з минулим. Тут домінуючим є образ криниці. Автор у тексті окремі слова пише разом з метою розширення межі уяви та домислів читачів, акцентуючи увагу на ґрунтовній думці, яка закладається у змісті твору [6, 96].

Досить часто в поетичних творах І. Андрусяка цієї збірки можна відчутти мотив духовного занепаду соціуму. Це відчувається через неможливість зречення, в основі якого лежить зло, а інколи навіть насильство. Поряд із такими мотивами можна відчутти мотив великого значення поетичного мистецтва, що є зовсім протилежним попередньому. У поезіях письменник постійно намагається досягти гармонії, відтворити певну відповідальність за написані слова [5, 33].

У збірці І. Андрусяка «Часниковий сік» вагоме місце відведено вінку сонетів під назвою «Обава». В основу такої назви покладено діалектизм, який можна розтлумачити як страх. Письменник навмисне обирає для своїх сонетів п'ятистопний ямб, бо орієнтується на класичну манеру письма [4, 3]. Головна думка, яка закладена в сонетах, помітна у кінці поетичних рядків, що розкриває увесь досвід автора. На сторінках збірки намагається використовувати традиційні віршові розміри, вводить в теми стилістичні елементи, що дозволяє структурувати текст.

Зауважимо, що головним мотивом поетичного твору «Обава» є проблема, яка тлумачить творчий пошук людиною, зокрема вибору пріоритетів та віднайдення власного «Я» у суспільстві. Тут можна навести такі поетичні рядки:

«а те, що на руках росла трава / що вже ніхто пручатись не затемив» [1, 65]. І. Андрусяк прагнув відкинути канонічність у літературі ХХ століття, який у художніх творах подавав філософічність, метафоризацію, символічність, естетику. За рахунок поєднання різноманітних жанрів та мовних форм, І. Андрусяк повністю змінив манеру письма, що раніше не було характерним для письменників-постмодерністів [3, 41].

Висновки і перспективи дослідження. Отже, поетична збірка І. Андрусяка «Неможливості мови» дає можливість читачам усвідомити важливість розуміння оточуючого світу. За допомогою риторичних питань автор дозволяє читачам розмірковувати та домислювати власне ті проблемні питання, які завуальовує у своїх віршах. У віршованих рядках збірки письменник фантазує, філософськи міркує та подає власні думки з приводу актуальних проблем сьогодення.

У поетичній збірці І. Андрусяка «Часниковий сік» автором по-новому осмислюються явища, реалії дійсності та події. Автор переосмислює загальнолюдські цінності та подає філософські ідеї, прагне правдиво на історичному підґрунті подати факти з минулого. І. Андрусяк використовує нові жанрові означення, звертає увагу на різноманітні версифікаційні засоби – верлібр, поліметричність. Представленою поетичною збіркою автор здійснив певний перегляд власних думок, оскільки наситив змістову частину роздумами, міркуваннями. Письменник досить часто в поетичних рядках говорив про реальні події тогочасної дійсності.

Література

1. *Андрусяк І.* Часниковий сік. К.: Факт, 2005. 123 с. 2. *Москальчук В.* Українська література кінця ХХ ст. (література постмодерну). Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2006. № 2. С. 63–67. 3. *Пікун Л.* Дзеркальна гра набутками культури як явище літератури постмодернізму. Слово і час. 2005. № 11. С. 40–47. 4. *Розумний М.* Лірика дев'яностих. Літературна Україна. 2002. 31 жовтня. С. 3. 5. *Усова А.* Література 90-х рр. ХХ ст. у науковому й критичному дискурсах. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2011. Ч. 111. С. 32–39. 6. *Хороб М.* Від традицій до постмодерну: еволюція героя сучасної української молоді прози 60-х – 90-х рр. ХХ ст. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. Вип. 2. Івано-Франківськ, Плай. 1997. С. 95–107. 7. *Шарова Т.М., Землянська А.В., Шаров С.В.* 100% успіху: життєві орієнтири. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 168 с.

Тетяна Посна,

*здобувач вищої освіти 2 року навчання
за другим (магістерським) рівнем
факультету іноземних мов
Університету Ушинського*

Науковий керівник: к.пед.н., доц. К. І. Зайцева

ЛІНГВОКОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ

*Статтю присвячено лінгвоконфліктологічному аналізу текстів англomовних ЗМІ.
Авторка аналізує, за допомогою яких тактик досягається реалізація комунікативних*